

Силабус
обов'язкового компоненту освітньої програми ОК08

Комунікативні процеси інженерно-педагогічної діяльності

Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	015 Професійна освіта
Освітньо-професійна програма:	Професійна освіта. Транспорт
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3345
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	українська, англійська
Керівник курсу:	Бондаренко Володимир Васильович, канд. пед. наук, завідувач кафедри філософії та педагогіки професійної підготовки
Контактний телефон:	097 933-26-44
E-mail:	vv_bond57@email.ua

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є ознайомлення з найбільш важливими правилами, законами та питаннями комунікативної компетентності майбутніх інженерів-педагогів задіяних у навчальному процесі з підготовки майбутніх професійних виробничників і знайомить з психолого-педагогічними особливостями інженерно-педагогічної діяльності майбутніх викладачів системи професійно-технічної освіти.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- знайомство з професійно-педагогічною діяльністю у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
- знайомство з професійно-педагогічною діяльністю у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
- знайомство з педагогічними технологіями у навчальному процесі ЗВО та ЗПТО;
- знайомство з комунікативними технологіями презентації навчального матеріалу в освітній діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
- знайомство з психологічними аспектами педагогічної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

ОК03 Педагогіка та психологія професійної (професійно-технічної) освіти.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей/видів економічної діяльності).

ЗК5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні й реалізації освітнього процесу в професійній освіті.

ФК3. Здатність застосовувати і створювати нові освітні інструменти і технології та інтегрувати їх в освітнє середовище професійної освіти.

ФК5. Здатність розробляти й реалізовувати проекти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

ФК7. Навички консультування у сфері професійної діяльності.

Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

Програмні результати навчання:

ПРН3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію й доносити зрозуміло та недвозначно свої думки та аргументи до фахівців і широкого загалу, вести професійну дискусію.

ПРН5. Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проектів у професійній освіті та міждисциплінарних проектів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.

ПРН7. Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти й забезпечує досягнення визначених результатів навчання.

ПРН9. Будувати та досліджувати моделі процесів у галузі професійної освіти.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК Інженерно-педагогічна освіта як напрям підготовки гуманітарно-технічної еліти	2	
	ПР Адольф Мелецінек – засновник європейської інженерно-педагогічної освіти. Міжнародне товариство інженерної педагогіки (IGIP) Інженерна педагогіка: види та зміст інженерно-педагогічної освіти.	2	
	СР Види та зміст професійної діяльності інженера-педагога.	7	
2	ЛК Етапи становлення інженерно-педагогічної освіти. Розвиток професійно-технічної освіти в Україні.	2	
	ПР Виділення інженерно-педагогічної освіти як самостійної освітньої системи Функції інженерно-педагогічної діяльності.	2	
	СР Практична реалізація завдань інженерно-педагогічної освіти в Україні.	7	
3	ЛК Форми та види навчальної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Види форм навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти України.	2	
	ПР Типи та види лекцій у системі професійної (професійно-технічної) освіти України. Класифікація лекцій за видами Типи та види практичних занять Типи та види семінарських занять.	2	
	СР Типи та види лабораторних робіт	8	
4	ЛК Форми та методи контролю знань здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти	2	

	ПР Дидактичні принципи контролю знань	2	
	СР Види і форми контролю знань	7	
5	ЛК Педагогічна майстерність інженера-педагога	2	
	ПР Професійна спрямованість як інтегральна якість майбутнього інженера-педагога	2	
	СР Професійні компетентності інженера-педагога	8	
6	ЛК Психологічні аспекти інженерно-педагогічної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти України	2	
	ПР Психологія педагогічного спілкування й мовленнєвий вплив на слухача	2	
	СР Ефективність спілкування	7	
7	ЛК Педагогічні аспекти інженерно-педагогічної діяльності у закладах професійної (професійно-технічної) освіти України	2	
	ПР Види публічних виступів. Основні вимоги до публічного виступу. Аргументація.	2	
	СР Робота над усною формою виступу	7	
8	ЛК Психологія управління груповими явищами та процесами в діяльності інженера-педагога	2	
	ПР Феномен групової життєдіяльності колективу	2	
	СР Управління соціально-психологічним кліматом колективу	7	
Разом	ЛК	16	
	ПР	16	
	СР	58	
	Екзамен	30	
УСЬОГО за дисципліною		120	

Методи навчання:

МН1: словесний (лекції, пояснення, розповідь, проблемні лекції, дискусії);

МН2: практичний (практичні заняття, семінари, ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки);

МН3: наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій)

МН4: робота з літературою (навчально-методичною; робота за підручниками і посібниками; пошук інформації за завданням);

МН6– самостійна робота;

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за бальною шкалою оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{\text{поточ}} = \frac{K_1 + K_2 + \dots + K_n}{n},$$

де $K^{\text{поточ}}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

K_1, K_2, K_n – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається здобувачами вищої освіти в період екзаменаційної сесії.

2 До екзамену допускаються здобувачі освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальним планом з дисципліни:

– були присутні на всіх аудиторних заняттях (лекції, практичні заняття) або своєчасно відпрацювали всі пропущені заняття (виконали завдання, пройшли опитування та тестування);

– набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність $K^{\text{поточ}}=60$.

Якщо поточна успішність з дисципліни нижче ніж $K^{\text{поточ}}=60$, здобувач освіти має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії.

3 Оцінювання знань здобувачів при складанні екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою.

4 Екзамен вважається складеним позитивно, якщо здобувач набуде мінімум 60 балів.

У разі, якщо здобувач набуде менше 60 балів, він має повторно вивчити матеріал навчальної дисципліни та здійснити повторне складання екзамену.

5 Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка, що враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену.

$$ПК = 0,6 \cdot K^{поточ} + 0,4 \cdot E,$$

де E – оцінка за результатами складання екзамену (за 100-бальною шкалою).

0,6 і 0,4 – коефіцієнти вагомості контролю поточного та екзаменаційного відповідно.

6 Якщо за поточну успішність здобувач набуває 85 і більше балів, він має право (у якості заохочення) на автоматичне отримання такої ж оцінки (у кількісному значенні) за екзамен.

Додаткові (заохочувальні) бали

1 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові (заохочувальні) бали.

2 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем освіти до підсумкової оцінки з дисципліни.

3 Кількість додаткових балів, що нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значущості, за умови, що тема конкурсної/наукової роботи є дотичною до тем дисципліни:

- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних/всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

4 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

5 Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни та виконання курсової роботи визначається згідно зі шкалою, наведеною в таблиці 3.

Таблиця 3– Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік	А	
90-100	Відмінно	Зараховано		
				Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов’язковим повторним курсом)

Політика курсу:

– курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;

- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

Базова література

1. Барановська Л. В. Психологія ділового спілкування : навч. посібник / Л. В. Барановська, Н. В. Глушаниця. К.: НАУ, 2016. 248 с.
2. Бондаренко В.В. Комунікативні процеси інженерно-педагогічної освіти: Навчальний посібник. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2023. 225 с.
3. Бондаренко В.В. Основи педагогіки та психології вищої школи: Навч. посібник. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2020. 206 с.
4. Бондаренко В.В. Психологія управління: Підручник. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2020. 424 с.
5. Васильєва О.А. Психологія ділового спілкування: навчально-методичний посібник / О.А. Васильєва. Ізмаїл : ІДГУ, 2018. 177 с.
6. Дрешпак В. М. Комунікації в публічному управлінні: навч. посіб. / В.М. Дрешпак. Д.: ДРІДУ НАДУ, 2015. 168 с.
7. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Психологія спілкування педагога: інтегративний підхід [навчальний посібник; 2 видання: розширене та доповнене] / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська. К., Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2018. 353 с.
8. Кайдалова Л.Г. Психологія спілкування: навчальний посібник / Л.Г. Кайдалова, Л.В. Пляка, Н.В. Альохіна, В.С. Шаповалова. 2-ге вид. перероб. і допов. Х.: НФаУ, 2018. 140 с.
9. Комунікативні технології інформаційного суспільства : монографія / [А. І. Гусєв, Н. О. Довгань, О. В. Івачевська, Н. С. Малєєва, І. В. Петренко] ; за наук. ред. А. І. Гусєва ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 142 с.
10. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / А.В. Курова. Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.
11. Малімон В.І. Комунікативні технології в публічному управлінні: навчально-методичні матеріали. Івано-Франківськ, ІФОЦППК, 2018. 51 с.
12. Мирошніченко М.І. Психологія ділового спілкування: конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2020. 130 с.

13. Новицька О.А. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Маріуполь: МДУ, 2018. 106 с.
14. Опалюк О.М., О.М.Вержиховська, Ю.А.Михальська. Сучасні комунікативні технології: Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: СОПСР, 2021. 203с.(Електронне видання)
15. Основи психології та міжособове спілкування: навчальний посібник (ВНЗ І-ІІІ р.а.) / Л.В. Засккіна, Т.В. Пастрик. 2-ге вид. К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. 216 с.
16. Плеханова Т.М. Риторика: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Журналістика» освітньої програми «Видавнича справа та редагування» / Т.М. Плеханова. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 110 с.
17. Соціальний конфлікт: інноваційні комунікативні технології врегулювання: практичний посібник [Г. М. Бевз, І. В. Петренко, А. І. Гусев, В. І. Давидов, О. В. Івачевська, Н. С. Малєєва, О. Г. Цукур] / за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 2020. 144 с.
18. Швачич Г.Г., Толстой В.В., Петречук Л.М., Іващенко Ю.С., Гуляєва О.А., Соболенко О.В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: Навчальний посібник. Дніпро: НМетАУ, 2017. 230 с.
19. Якимчук А.Ю., Валюх А.М. Документально-інформаційні комунікації: навч. посібник / А.Ю. Якимчук, А.М. Валюх. Рівне: НУВГП, 2015. 246 с.

Додаткові джерела:

19. Бех І.Д. Виховання особистості. К., 2003.
20. Бондаренко В.В. Риторика: конспект лекцій. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2009. 112 с.
21. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. 376 с.
22. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. Ред. О.М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.
23. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. К.: МАУП, 2000. 312 с.
24. Кудін В.О. Освіта в інформаційному суспільстві. К., 1998. 152 с.

Інформаційні ресурси:

1. Професійно-технічна освіта. URL: <http://proftekhsosvita.org.ua>
2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua.
3. Офіційний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. URL: khadi.kharkov.ua

Розробники
Завідувач кафедри ФППП,
канд. пед. наук, доц.



Володимир БОНДАРЕНКО

гарант ОП «Професійна освіта.
Транспорт», д-р техн. наук, проф.



Дмитрій АБРАМОВ

Завідувач кафедри ФППП,
канд. пед. наук, проф.



Володимир БОНДАРЕНКО